

กระบวนการและการใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูมัธยมศึกษา :
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ

นางสาวพัชราภา สาดรอด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2653-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROCESS AND USAGE OF GETTING TO KNOW INDIVIDUAL STUDENTS
OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS : A QUANTITATIVE
AND QUALITATIVE DATA ANALYSES

Miss Patchrapa Satrod

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research

Department of Educational Research

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2653-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กระบวนการและการใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครู
มัธยมศึกษา : การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ

โดย

นางสาวพัชรภา สาทรอด

สาขาวิชา

วิจัยการศึกษา

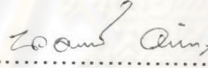
อาจารย์ที่ปรึกษา

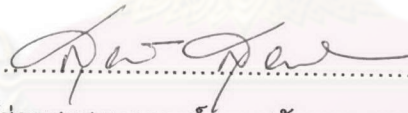
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม

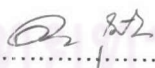
คณะกรรมการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงมล ไตรวิจิตรคุณ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล)

พัชราภา สาตรอด : กระบวนการและการใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครู
มัธยมศึกษา : การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ. (PROCESS AND USAGE OF
GETTING TO KNOW INDIVIDUAL STUDENTS OF SECONDARY SCHOOL
TEACHERS : A QUANTITATIVE AND QUALITATIVE DATA ANALYSES)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม, 237 หน้า. ISBN 974-17-2653-8.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์กระบวนการและการใช้ผลจากการรู้จัก
นักเรียนเป็นรายบุคคลของครูมัธยมศึกษาและศึกษาศาสตร์ศึกษาของครูมัธยมศึกษาในเรื่อง
กระบวนการและการใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจ คือครูที่สอน
ในโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 390 คน มีการเก็บรวบรวมข้อมูล
โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็น และพหุกรณีศึกษา คือ ครู 3 คนที่ปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า

1. มีครูมัธยมศึกษาประมาณร้อยละ 83 ที่ปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. กระบวนการในการรู้จักนักเรียนมี 4 ขั้นตอน คือขั้นแรกครูกำหนดสิ่งสำคัญที่ต้องรู้จัก
นักเรียน คือ ด้านภูมิหลังของนักเรียนและของครอบครัว ด้านลักษณะนิสัย และด้านผลและความ
ถนัดในการเรียน ขั้นที่สองครูวางแผนทางในการเก็บข้อมูลนักเรียน ประกอบด้วยการระบุ แหล่ง
ข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล และช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล ขั้นที่สามครูดำเนินการเก็บข้อมูล ขั้นสุดท้าย
ครูนำข้อมูลจากหลายแหล่งมาวิเคราะห์แล้วสรุปผลการวิเคราะห์เป็นรายบุคคล

3. ครูใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา 4 อย่าง คือ
(1) การแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนแต่ละคน (2) การพัฒนาการจัดการเรียน สื่อและบรรยากาศใน
การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน (3) การพัฒนาตัวครูเองทั้งในด้านการคิดวิเคราะห์ การสอน
การทำงาน และการเป็นตัวอย่างที่ดี และ(4) การพัฒนาโรงเรียน โดยสร้างความร่วมมือกับเพื่อนครูใน
การร่วมแก้ปัญหาของนักเรียน อันนำไปสู่การลดปัญหาภายในโรงเรียนและเพิ่มความสำเร็จในการ
พัฒนาผู้เรียน

ภาควิชา.....วิจัยการศึกษา.....

สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2545.....

ลายมือชื่ออนิสิต.....พัชราภา ศต.รศ.อ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*[Signature]*.....

4383724827 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD : GETTING TO KNOW INDIVIDUAL STUDENTS

PATCHRAPA SATROD : PROCESS AND USAGE OF GETTING TO KNOW INDIVIDUAL STUDENTS OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS : A QUANTITATIVE AND QUALITATIVE DATA ANALYSES. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.SUWATANA SUWANKETNIKOM,Ph.D. ,237 pp. ISBN 974-17-2653-8.

The objectives of this research were to analyze process and usage of getting to know individual students of secondary school teachers, and to examine multi case study of secondary school teachers about the process and usage of getting to know individual students. The summary consisted of sample 390 teachers in the secondary schools under the Department of Secondary Education. The multi case study was found on 3 selected teachers who perceived the getting to know individual students in their daily practice.

The finding were as following :

1. there were 83% of secondary school teachers who practice the acquaintance of getting to know individual students.
2. there were 4 steps in the process of getting to know individual students. firstly, the teachers indicated the important afont the students. There were background students' and family's, habit characteristic and outcome learning. Secondary,the teachers scoped the data collection which covered the sources of data, methods of collecting data and period of data collection. Thirdly, the teachers colleted data. Finally, the teachers analyze data from varied sources and constructed information of each individual student.
3. The teachers used results from getting to know individual students as foundation for four development. (1) solving students' problems and supporting student development, (2) instruction, media, and leaning climate development that suited the students, (3) teacher development in reflective , teaching, working and modeling of good conducts, and (4) school development in promoting collaboration among teachers to work cooperative in solving a student's problems which lead to reduce information stories problem and increase success in student development.

Department.....Educational Research...

Field of study....Educational Research...

Academic year.....2002.....

Student's signature..........

Advisor's signature..........

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษา คำชี้แนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่และความปรารถนาดีตลอดมา ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำชี้แนะในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาในการตรวจสอบเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลือในการพัฒนาแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณกรณีศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัย รวมทั้ง ผู้บริหารโรงเรียน คณาจารย์ และนักเรียน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล และให้ความสะดวกในการทำวิจัย พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ นิสิตภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่านและเพื่อนๆ ที่เป็นกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ รวมทั้งขอขอบคุณ คุณศาลินา บุญเกื้อ และคุณธานินทร์ อินทพรต ที่ให้คำปรึกษา คอยให้กำลังใจ และช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอน้อมกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุชาติ คุณแม่พรทิพย์ สาตรอด และน้องสาว ที่เป็นกำลังใจให้ความรักความห่วงใย พร้อมทั้งให้โอกาสและสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดด้วยดีอย่างยิ่ง

พัชราภา สาตรอด

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	6
คำถามการวิจัย.....	6
คำจำกัดความในการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	9
ตอนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ.....	27
ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ.....	42
ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ.....	57
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากพหุกรณีศึกษา.....	88
ตอนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์จากการสำรวจและพหุกรณีศึกษา.....	135

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	144
สรุปผลการวิจัย.....	145
อภิปรายผลการวิจัย.....	147
ข้อเสนอแนะ.....	150
รายการอ้างอิง.....	152
ภาคผนวก.....	155
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบข้อมูล.....	153
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือ.....	155
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	163
ภาคผนวก ง แนวคำถามและกรอบในการศึกษาภาคสนาม.....	171
ภาคผนวก จ จำนวนโรงเรียนที่ส่งแบบสอบถามจำแนกตามจังหวัดและ ขนาดโรงเรียน.....	176
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลกรณีศึกษาที่ 1.....	178
ภาคผนวก ช ตัวอย่างข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลกรณีศึกษาที่ 2.....	214
ภาคผนวก ซ ตัวอย่างข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลกรณีศึกษาที่ 3.....	221
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	237

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนโรงเรียนที่ศึกษาจำแนกตามภูมิภาคและขนาดโรงเรียน.....	43
3.2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค..	44
3.3 โครงสร้างของเนื้อหาในเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
3.4 แผนการศึกษาภาคสนาม.....	51
4.1 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ลักษณะภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
4.2 ร้อยละของผลงานทางวิชาการ/ผลงานการพัฒนาการเรียนการสอนที่ผู้ตอบ แบบสอบถามระบุว่าได้ผลิตผลงานในช่วงปีการศึกษา 2544-2545.....	62
4.3 ร้อยละของผู้เข้าประชุมวิชาการ/ฝึกอบรม/ศึกษาดูงานตามผู้ตอบ แบบสอบถามระบุว่าได้เข้าร่วมในปีการศึกษา.....	63
4.4 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความจำเป็นในการทำ ความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	64
4.5 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละลักษณะของภูมิหลังจำแนก ตามความจำเป็นในการรู้จักนักเรียน.....	64
4.6 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการปฏิบัติกิจกรรม/ การบันทึกข้อมูลเพื่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	66
4.7 จำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละลักษณะของภูมิหลังจำแนก ตามการปฏิบัติกิจกรรม/การบันทึกข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	67
4.8 จำนวน ร้อยละของเหตุผลของการไม่ปฏิบัติกิจกรรม/การบันทึกข้อมูล.....	70
4.9 จำนวน ร้อยละของเหตุผลของการไม่ปฏิบัติกิจกรรม/การบันทึกข้อมูล จำแนกตามลักษณะภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสิ่งสำคัญที่ครูต้องรู้เกี่ยวกับนักเรียน แต่ละคนของผู้ที่ไม่ปฏิบัติกิจกรรม.....	72
4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวิธีการในการรู้จักนักเรียนของครูที่ ไม่ปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียน.....	73
4.12 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงเวลาที่ทำได้ทำ ความรู้จักนักเรียนแต่ละคน.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสิ่งสำคัญที่ครูต้องรู้เกี่ยวกับนักเรียน แต่ละคนของผู้ที่ปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	75
4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวิธีการในการทำความรู้จักนักเรียน จำแนกตามการปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	76
4.15 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงเวลาที่ได้ทำความ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	77
4.16 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความจำเป็นของ ขั้นตอนกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	78
4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจายของความจำเป็น ของขั้นตอนในกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	79
4.18 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงเวลาในการปฏิบัติ ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	80
4.19 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการทำกิจกรรมใน แต่ละขั้นตอนของกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	81
4.20 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะการทำ กิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	82
4.21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจายของการใช้ผล จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	83
4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสิ่งสำคัญที่ครูต้องรู้เกี่ยวกับนักเรียน แต่ละคนจำแนกตามการปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	85
4.23 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของวิธีการในการทำความรู้จัก นักเรียนจำแนกตามการปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	87
4.24 สรุปรายละเอียดของกรณีศึกษา.....	88
4.25 สรุปกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของกรณีศึกษาที่ 1.....	99
4.26 สรุปกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของกรณีศึกษาที่ 2.....	114
4.27 สรุปกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของกรณีศึกษาที่ 1.....	129
4.28 ผลการวิเคราะห์จาก 3 กรณีศึกษา.....	138

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.29 สรุปผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนี้ศึกษา.....	140
4.30 สรุปผลการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลการศึกษากระบวนการในการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล.....	141
4.31 สรุปผลการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการใช้ผลจากรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล.....	142
5.1 สรุปผลการวิเคราะห์กระบวนการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	146

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. ขั้นตอนการวิจัย.....	41
2. แผนผังโรงเรียน A ของกรณีศึกษาที่ 1.....	91
3. แผนผังโรงเรียน A ของกรณีศึกษาที่ 2.....	109
4. แผนผังโรงเรียน A ของกรณีศึกษาที่ 3.....	124

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย